

Fortællinger om unges trivsel

Af Eva Secher Mathiasen,
psykolog og formand for
Dansk Psykolog Forening

Danske unge er mentalt sunde. Sådan lød den gode nyhed i flere medier i slutningen af oktober, da Statens Institut for Folkesundhed kunne offentliggøre en ny rapport, der bygger på en national kortlægning af unges mentale sundhed foretaget blandt i alt 75.025 unge på ungdomsuddannelser.

Den viste, at 78 % af drengene i gymnasiet og 73 % af drengene på erhvervsuddannelser ikke udviser tegn på dårlig mental sundhed. For pigerne var resultatet, at 59 % af pigerne på gymnasiet og 55 % af pigerne på erhvervsuddannelserne ikke udviser tegn på dårlig mental sundhed.

Rapportens konklusioner blev breaket af *Dagbladet Politiken*. Avisen havde vinklet sin historie på, at de unge trives, og skrev, at mange unge er trætte af at vide, at den danske ungdom er presset og sårbar. Som indledningen i artiklen lød: "Drop fortællingen om, at danske unge er svage siv, der mentalt knækker ved selv den mindste brise. Det passer ikke."

Og det er jo en glædelig nyhed i en tid, hvor statistikkerne både herhjemme og i udlandet ellers peger på, at psykiske lidelser som angst og depression er ved at blive en stor belastning for samfundet – og i Danmark allerede er den største sygdomsbyrde samfundsøkonomisk set, som Sundhedsstyrelsens seneste sygdomsbyrderapport viste.

Det er også glædeligt, at Statens Institut for Folkesundhed nu har rettet fokus specifikt mod mental sundhed, når folkesundheden – her blandt unge – undersøges og måles. Den psykiske eller mentale trivsel som sundhedsfaktor har nemlig generelt været en mangelvare, når sundhedsforskere regner på, hvordan vi har det, eller statslige myndigheder laver folkesundhedskampanjer. I stedet har den klassiske

KRAM-model (Kost, Rygning, Alkohol og Motion) været den foretrukne opskrift på, hvordan vi definerer og måler god sundhed i befolkningen.

Alligevel lader nyheden, eller måske rettere: mediedækningen af rapporten, en del tilbage at ønske. For i sin iver efter at punktere en 'fortælling' om, hvordan danske unge har det, overser journalisterne vigtige præmisser for undersøgelsen. Og samtidig fremstilles undersøgelsens tal på en måde, der i sig selv skaber en 'fortælling', der ikke er hold i.

Lad os tage præmissen for undersøgelsen først. Statens Institut for Folkesundhed bygger sin undersøgelse på unge, der går i gymnasiet og på erhvervsuddannelser. Forskerne har kun spurgt de unge, der er i gang med en ungdomsuddannelse. Og de er langt fra repræsentative for hele Danmarks ungdom. For vi har en stor gruppe af unge, der ikke er i gang med en ungdomsuddannelse – eller er i job. Antallet i denne gruppe er stigende. I procent er andelen af de danske unge i gruppen steget fra 8,3 % i 2005 til 12,4 % i 2015, viste tal fra OECD sidste år. I februar i år kunne Undervisningsministeriet fortælle, at nye tal fra ministeriet viser, at knap 70.000 unge mellem 15-29 år hverken har ungdomsuddannelse, er i gang med fuldtidsuddannelse, er i arbejde, er på førtidspension eller på SU. Derfor er der nedsat en ekspertgruppe, der skal se på, hvordan vi kan få flere unge til at tage en ungdomsuddannelse.

Den del af befolkningen, der kækt omtales som 'unge' i den gode nyhed, dækker altså kun én bestemt gruppe unge. Og det er den del af ungdomsgruppen, der netop er ressourcestærke nok til at være i gang med en ungdomsuddannelse og fx ikke er faldet ud af deres ungdomsuddannelse eller ikke kommet videre fra grundskolen på grund af psykiske lidelser, problematisk rusmiddelforbrug eller andre sårbare situationer, som vi ved spiller ind på, om man får foden inden for uddannelsessystemet eller arbejdsmarkedet.

Så er der vinklingen af tallene. Det er svært at forstå, hvordan historien om, at de unge har det godt, blev til, når tallene for især pigerne viser, detde gør. 'Knap 6 ud af 10 piger har en høj grad af mental sundhed' skriver *Politiken*. Ja, men mere end 4 ud af 10 piger har til gengæld ikke en høj grad af mental sundhed. Derudover befinder hver tiende pige sig i den mest negative kategori – som i avisen i øvrigt beskrives sådan her: 'Meget lav grad af livstilfredshed og har forskellige psykiske symptomer på ugentlig basis. En stor del føler sig ensomme og har lavt selvværd. En stor del har også udøvet selvskade tidligere i livet. En større andel føler sig ofte dagligt stresset sammenlignet med øvrige grupper.'

Det er dejligt, at en stor gruppe af de drenge og en noget mindre gruppe af de piger, der går på de danske ungdomsuddannelser, trives. Men det er, desværre, ikke en dækkende beskrivelse af den samlede danske ungdom. Det fremgår faktisk også af rapporten, der understreger, at man ikke kan bruge undersøgelsens konklusioner til at generalisere. Derfor er det desto mere ærgerligt, at rapporten er blevet brugt i pressen til at punktere en myte – der ikke er en myte.

Lad os håbe, at vores politikere, der skaber fremtidens indsats for vores unge, har det hele billede med. Vi har stærke og selvkørende unge, der føler sig rustet til fremtiden. Men vi har også sårbare unge, der ikke føler det sådan, som har brug for noget andet og har brug for, at vi ser det. ●

P

Psykologernes
fagmagasin

Nr. 11 | 2017 | 3. årgang

Magasinet udgives af Dansk Psykolog
Forening og udkommer 12 gange om året.
Medlem af Danske Medier

Dette nummer: 20. november
Næste nummer: 19. december

Redaktion
Ulrikke Moustgaard, redaktør
Henning Due, journalist
Heidi Strehmel, bladsekretær/annoncer
Ansvarshavende ifølge medieansvarsloven:
Claus Wennermark
Kontakt: p-magasin@dp.dk

Dette nummer
Forside: Dave Imms
Trykplag: 11.395
ISSN 2445-6322: P (print)
ISSN 2445-6330: P (online)
DK ISSN: 0901-7089
Design og layout: e-Types
Tryk: Jørn Thomsen Elbo A/S

Annoncer
Job- og produktannoncer:
DG Media
T: 3370 7694
epost@dgmedia.dk
(skriv "P-magasin" i emnefelt)

Rubrikannoncer
Heidi Strehmel, bladsekretær
T: 3525 9706, p-magasin@dp.dk

Annoncedeadlines
Nr. 12: 9.11 (produktannoncer) & 27.11
(job- og rubrikannoncer). Udgivelse: 19.12

Abonnement
1.385 kr + moms
p-magasin@dp.dk

Udgiver
Dansk Psykolog Forening
Stockholmsgade 27
2100 København Ø
T: 3526 9955
www.dp.dk

Trykt med vegetabiliske farver på
miljøgodkendt papir.

Artikler i P udtrykker ikke nødvendigvis
Dansk Psykolog Forenings synspunkter.